

**EUROPEAN
NETWORK**

for

**SSH Research
Evaluation**

Изазови евалуације истраживања у области друштвених и хуманистичких наука (ДХН)

ENRESSH (Европска мрежа за евалуацију истраживања у области ДХН)

Преамбула

ENRESSH окупља водеће истраживаче из 35 земаља с циљем развијања одговарајућих и транспарентних метода евалуације истраживања у друштвеним и хуманистичким наукама (у даљњем тексту: ДХН). Овај документ настоји утврдити начела и приступе за побољшање евалуација истраживања у ДХН области. У њему су наведени изазови с којима се сусрећемо при евалуацији друштвених и хуманистичких истраживања. Документ се темељи на стручним расправама одржанима у склопу COST акције 15137 (ENRESSH), закључцима састанка одржаног у Прагу у јануару 2017. године, као и на претходним извештајима и декларацијама везанима уз евалуацију истраживања (Лејденска декларација, HERA-ин извештај о вредновањима у ДХН истраживањима, итд.).

Општа начела

Сразмерно својој академској, друштвеној и културној вредности, истраживања у ДХН области заслужују посебну пажњу креатора политике, као и одговарајући протокол за евалуацију који ће осликавати потенцијал и вредност таквих истраживања.

Друштвене и хуманистичке науке од централне су важности у сваком друштву у којем се вреднују знање и култура. Истраживања у овој области су потпора демократији и заслужују бити препозната због промовисања критичког начина размишљања и због свог доприноса разумевању многих савремених проблема као што су економске кризе, миграције или сукоби који произилазе из верских, културних и друштвено-економских разлика.

Предуслов за сваку евалуацију јесте поверење између евалуатора и евалуираних. У овом је тренутку међу друштвеним и хуманистичким наукама присутна скептичност према евалуацији, због поступака који су неприлагођени или чак непримерени ДХН истраживања.

Многе истраживачке теме из ДХН области и имају снажне друштвене учинке на локалном нивоу. Неке теме је потребно прилагодити националним језицима. За целу ДХН заједницу је

European Network for Research Evaluation in the SSH (ENRESSH), COST Action 15137

www.enressh.eu

Contact: enressh@enressh.eu

EUROPEAN
NETWORK

for

SSH Research Evaluation

развијање релевантних мерила и показатеља од изузетне важности за изградњу веродостојности, поверења и усклађености с истраживачком евалуацијом.

Неповерење истраживача према евалуацији често произлази из непримерене или непотпуне комуникације. Препоручујемо расправе по принципу „**одоздо према горе**“ које пружају истраживачима у ДХН областима, као и релевантним друштвеним заједницама, могућност да изразе своја мишљења како би се **евалуација повезала са стварањем знања** у евалуираним научним дисциплинама. Препоручујемо да се **квалитет и релевантност не повезују аутоматски с одређеном врстом публикације** (нпр. Монографије или чланци). Уместо тога, потребно је све врсте радова у области ДХН евалуирати према научној релевантности и/или друштвеном утицају. Ово начело одражава консензус научника да квалитет долази у разним облицима и формама.

Поступак евалуације мора бити **транспарентан**. То значи јасно дефинисање циљева, критеријума, квантитативних прагова, исхода и мерила за евалуацију научног квалитета и друштвене релевантности. Транспарентност такође подразумева да су резултати евалуације јавно доступни, уз поштовање индивидуалне приватности.

Коначно, потребно је више података о ДХН истраживањима. Стручњаци ENRESSH-а су приметили да на евалуацију истраживања из области ДХН значајно утиче недостатак робусних и валидних података. Иако се подаци тренутно прикупљају (кроз евалуације пројеката, програма, институција, итд.), они нису хармонизовани (усклађени) нити потпуни на европском нивоу.

Побољшање поступка евалуације ДХН истраживања

У решавању горе наведених изазова, треба узети у обзир следећа начела и препоруке:

1. **Разноликост ДХН** мора се узети у обзир при **спровођењу евалуација**. На истраживања из ове области не могу се применити јединствена правила, а та су истраживања често и интердисциплинарна.

- Потребно је **повезати** поступке евалуације с постојећим истраживачким праксама у одређеном ДХН пољу.

European Network for Research Evaluation in the SSH (ENRESSH), COST Action 15137

www.enressh.eu

Contact: enressh@enressh.eu

**SSH Research
Evaluation**

- Потребно је дефинисати и применити **вишедимензионалне/мешовите методе** спровођења евалуације које узимају у обзир да се ни једним појединачним индикатором не може обухватити вредност и научног доприноса и друштвеног утицаја.
  - Потребно је прикупити **системске податке** о научној продукцији, ширењу знања и учинцима у ДХН области.
2. **Квалитет рецензентских поступака** у евалуацији ДХН истраживања мора се пратити и морају се развити нови облици рецензирања који препознају друштвену вредност истраживања у овом подручју као и њихове друге важне аспекте.
- Потребно је инвестирати у развој нових облика евалуација који обухватају различите врсте стручности.
  - Потребно је организовати **едукацију** стручњака у подручју евалуације која укључује особе који учествују у евалуацији друштвеног утицаја истраживања.
  - Потребно је омогућити мета-евалуацију за истраживања у ДХН области.
3. Морају се **развити базе података које рефлектују све врсте истраживачких резултата из ДХН области**, а које су интероперабилне на европском нивоу и **корисне за истраживаче** као средства за ширење и проналажење информација.
- Потребно је размотрити улогу националних и међународних **пописа канала за објављивање научних радова** и дефиницију минималних стандарда за објављивање научних радова.
  - Потребно је утврдити ДХН поља у којима је **(алт-)метрика** релевантна и представља прикладан алат за евалуацију научних радова, и која је повезана с постојећом истраживачком праксом у одређеној области.
  - Према потреби, требало би развити методе за примену (алт-)метрике на **поједине публикације**, а не на канале за објављивање научних публикација.

Следећи кораци

Изградња нових модела за процену резултата, квалитета и релевантности истраживања у ДХН области захтева даљу сарадњу на националном, европском и међународном нивоу.

**EUROPEAN
NETWORK**

for

**SSH Research
Evaluation**

Као мрежа стручњака за евалуацију истраживања у ДХН области, ENRESSH је идеално позициониран да пружи даљу стручну подршку и савете релевантним актерима у примени наведених препорука.

European Network for Research Evaluation in the SSH (ENRESSH), COST Action 15137

www.enressh.eu

Contact: enressh@enressh.eu